

برنامه بقاع متبرکه برای دهه ولایت

طرحی با عنوان «ولایت علوی اکمال دین نبوی» به بقاع متبرکه سراسر کشور ابلاغ شده که براساس این طرح، بناسبت برنامه‌های مختلفی در دهه امامت و ولایت در این اماکن مقدس اجرا شود.
فضاسازی، تبلیغات و اطلاع‌رسانی، هماهنگی با رسانه‌ها و صداسویمی مرکز استان جهت پوشش و انعکاس مراسم دهه ولایت و امامت، برگزاری مراسم دعای عرفه در بقاع متبرکه دارای ظرفیت در عصر روز

عرفه (نهم ذی‌الحجه)، همچنین اجرای برنامه‌هایی مانند برگزاری مراسم جنگ معارفی پیشنهاد شده است که این برنامه در طول دهه ولایت، هر روز یا هر شب در صحن یکی از بقاع خاص استان به صورت گردش‌ی از برنامه‌های این طرح است.
گفتنی است با توجه به این‌که اطعام در روز عید غدیر یکی از اعمال با فضیلتی است که امام‌رضاع) درباره آن فرمودند: «کسی که مؤمنی را در روز غدیر اطعام کند، مانند

فردی است که تمام پیامبران و صدیقین را غذا داده است». لازم به ذکر است در همین راستا کارگاه‌های محتوایی تبلیغ غدیر به همت معاونت فرهنگی بنیاد بین المللی امامت برگزار می‌شود.
مدرسان این کارگاه حجت الاسلام هادی الیاسی و حجت الاسلام محمد قراهنای خواهند بود.
زمان برگزاری این مراسم سه شنبه ۲۹ خرداد از ساعت ۱۶ در محل گلزار شهدا، نبش بسیج ۲۹، بنیاد بین المللی امامت است.

شورآفرینی شعرای فارسی در وصف عید اضحی

کز بهر چو تو عیدی، قربانم و قربانی

فاطمه رستمی
گروه فرهنگ و هنر

ایرانیان به فراخور پیشینه ملی و مذهبی خود جشن هاو اعیاد خاصی دارند که ریشه در تاریخ و هویت ما دارد. گرامیداشت برخی اعیاد مذهبی، پیش و پس از ورود اسلام به ایران بازمی‌گردد و در این میان شاعران به‌عنوان پاسداران و حافظان هویت فرهنگی و اندیشه‌های ملی و دینی، در راستای ایقای فرهنگ و تمدن ایرانی ـاسلامی، به اعیاد و جشن‌های برآمده از دین مبین اسلام توجه خاصی نشان داده‌اند و در سروده‌های خود، به انجای گوناگون، نسبت به این وقایع تاریخی و فرهنگ‌ساز، ارادت‌ورزی داشته‌اند و کوشیده‌اند در کلام و آفرینش‌های هنری خویش آنها را ثبت کنند.

در غایت و ابعاد عید اضحی، ذبح منیت و خودپسندی در آستان آفریدگار بی‌همتا نهفته است و شاعران پارسی‌گو، محتوای شورانگیز در یک عید بزرگ دینی را به معامله با پروردگار، تجلی خشوع و بندگی و سر بریدن هواهای نفسانی در پیشگاه معبود تعبیر کرده‌اند. کای خدایش پیش تو ما قربان شدیم

در آغاز به‌نظراگاه عارف شوریده قرن هفتم هجری: «مولانا جلال الدین بلخی سر می‌نیم. در آثار این شاعر نمادها و نشانه‌های فرهنگ اسلامی و دینی جایگاه ویژه‌ای داشته و در پیوند زن میان مفاهیم عرفانی و مفاهیم دینی پیشگام بوده است؛ وی در اشعار خود از پرداخت ویژه‌ای نسبت به قربان شدن ارائه کرده است؛ حقیقت کلمه «قربانی» در منظومه فکری مولانا کایدواژهای تکرار شونده است. به‌گفته کارشناسان، مولانا از قربانی و قربان شدن، قربان کردن، قربان عید، قربان‌گاه، عید قربان و نظایر آنها حدود ۷۰ بار، در دیوان شمس و بیش از ۱۶۰ بار، در مثنوی شریف استفاده کرده است.

ممکن است خاستگاه‌های ایده قربانی کردن در هنرزمایی مولانا از دو ماجرای قرآنی گرفته شده باشد؛ داستان ابراهیم و اسماعیل و داستان گاوینی اسرائیل. آنجایی که حضرت موسی، به فرمان خدا، به این قوم دستور داد برای شناسایی قاتل، گاو ی را سر ببرند. در دیدگاه مولانا عاشق واقعی تا خود را قربانی نکند، به کمال نمی‌رسد. نمود این رویکرد را می‌توان در اشعار این عارف مشاهده کرد همانجایی که می‌گوید: «پیش آن عید آل، جان بهر قربان می‌برم.» مولوی تأکید دارد که کمترین چیزی که باید قربانی شود، جان و مال انسان است. بشر از طریق قربانی کردن خود باید آنچه را که دارد از دست بدهد، تا آنچه که ندارد، به دست آورد. درواقع شرط اساسی هرگونه پیشرفت، قربانی شدن در مرحله پیشین و بار یافتن به مرتبه پسین است؛ نمی‌توان همزمان در مرحله قبلی حضور داشت و به مرتبه بالاتر دست یافت.

همچنین در تفسیر حقیقت قربانی شدن در نگاه مولانا، می‌توان گفت که وی معتقد است قربانی شدن نفس و صفات نفسانی مانند حرص، حسادت، شهوت و خشم سالک را به خدا می‌رساند. مولانا حتی تکبیر آغاز نماز را هم نشانه قربانی کردن نفس می‌داند و می‌گوید:

معنی تکبیر این است ای امام

کای خدایش پیش تو ما قربان شدیم

وقت ذبح... اکبر می‌کشی

همچنین در ذبح نفس کشتنی

من چو اسماعیل و جان همچو خلیل

کرد جان تکبیر بر جسم نبیل

در نگاه این شاعر قربانی کردن ثمرات خیری نیز برای انسان به همراه دارد؛ کسی که توفیق یابد و نفس و جان و عقل خود را در راه حضرت دوست قربانی کند، به نتایج شگفت‌آوری دست می‌یابد. مولوی ثمرات قربان شدن را چنین توضیح می‌دهد:

دشمن خویشم و یار آن که ما را می‌کشد

غرق دریا بیم و مار ما و ج دریا می‌کشد

زان چنین خندان خوش ما جان شیرین می‌دهیم

کان ملک ما را به شهد و قند و حلوا می‌کشد

خویش فربه می‌نماییم، از بی قربان عید

کان قصاب عاشقان بس خوب و زیبا می‌کشد

همچو اسماعیل گردن پیش خنجر خوش پنه!

درمزد از وی گلو اگر می‌کشد، تا می‌کشد

همچنین جلوه‌هایی دیگری از عید قلمداد شدن قربانی در شعر مولوی آنجایی است که می‌گوید:

ای عید غلام تو، وای جان شده قربانت

تا زنده شود قربان، پیش لب خندان

چون قند و شکر آید پیش تو؟ آ که می‌باید

بر قند و شکر خندد آن لعل سخن دانت

عارف جان سوخته در سروده‌ای دیگر چنین گفته است:

گرد در غم و در رنجم در پوست نمی‌گنجم

کز بهر چو تو عیدی قربانم و قربانی

وی همچنین به دیگران نیز توصیه می‌کند در عشق، هواهای نفسانی و منیت‌های خود را چون اسماعیل قربانی نکند؛

چو اسماعیل قربان شو در این عشق

که شب قربان شود پیوسته در روز

مثنوی مولانا حکایت زیبایی از دوقوی، عارف مشهور نیز دارد به این صورت که روزی مشغول نماز شد و چون مردم برای نماز، تکبیر گفتند؛ او به آنان گفت که به سادگی نمی‌توان تکبیر گفت و معنی تکبیر در نماز این است که خدایا ما در برابر تو جان مان را قربانی می‌کنیم همچنان که هنگام قربانی کردن لازم است، تکبیر گفته شود:

پیش در شدن آن دوقوی در نماز

قوم همچون اطلس آمدا و طراز

اقتدا کردند آن شاهان قطار

در بی آن مقتدای نامدار

چونک با تکبیرها مقرون شدند

همچو قربان از جهان بیرون شدند

همچنین حدیثی از ابوهریره از پیامبر در دفتر نخست مثنوی آمده است که می‌گوید: پیامبر اسلام فرموده‌اند: صبحی بر بندگان خدا نمی‌گذرد، مگر این‌که دو فرشته نازل می‌شوند که یکی دعای می‌کند خدا اتفاق‌کنندگان را عوض دهد و دیگری دعای می‌کند، خدا بخیلان راتلف کند. این روایت دسته‌بای مولانا برای سرودن شعری شده که بزرگ‌ترین اتفاق‌کنندگان را نهایی می‌داند که چون اسماعیل نبی(ع) جان خود را اتفاقی می‌کند؛

گفت پیغمبر که در بار بارها

دو فرشته می‌کنند ای‌درعا

کای خدا تو منتفان راده خلف

ای خدا تو مسکسان راده تلف

خاصه آن منفق که جان اتفاق کرد

حلق خود قربانی خلاق کرد

حلق پیش آورد اسمعیل وار

کار در حلقش نیارد کرد کار

پس شهیدان زنده زین روینند و خوش

توبدان قالب بمنگر گیروش

مولوی همچنین از جانفشانی در راه حق با اشاره به عید قربان این‌گونه می‌سراید:

مترس از جانفشانی گر طریق عشق می‌دانی

چو اسماعیل باید سرنهادن روز قربانی

یا؛ ما چو اسماعیل ز ابراهیم خود

سر پیچیم ارچه قربان می‌کند

سرود خوانان توحید

عید قربان در ادبیات و شعر فارسی همیشه حضور داشته است. شاعران فارسی‌زبان که سرود خوانان توحید در طول تاریخ بوده‌اند، همیشه درباره این عید، اهمیت و بزرگی اش سروده و درباره آن مضمون‌سازی و مضمون‌پردازی کرده‌اند.

شاعران عارف که از قرن پنجم به بعد، میدان ادبی را در سراسر سززمین‌های فارسی‌زبان، به سلطه خود درآوردند، همیشه به موضوع سرسپردگی انسان در برابر معشوق ازلّی و ابدی و تسلیم رهرو در برابر امر راهبر تأکید داشته‌اند. یکی از نمادها و نشانه‌های این سرسپردگی، همین پذیرش امر الهی توسط ابراهیم(ع) است. در شعر عرفانی ما همیشه این نماد مورد استفاده قرار گرفته است. از سنایی غزنوی که شاعر پیشقدم در ادبیات عرفانی است بگوییم که:

در منای قرب یارن، جان اگر قربان کنند

جز به تیغ مهراو در پیش او بسمل مباحث

جان چه کار آید اگر پیش تو قربان نشود

شیرین کاری در مضمون‌پردازی

یکی از شیرین‌ترین و بهترین بیت‌هایی که درباره عید قربان در ادبیات فارسی سروده

فردی است که تمام پیامبران و صدیقین را غذا داده است». لازم به ذکر است در همین راستا کارگاه‌های محتوایی تبلیغ غدیر به همت معاونت فرهنگی بنیاد بین المللی امامت برگزار می‌شود.
مدرسان این کارگاه حجت الاسلام هادی الیاسی و حجت الاسلام محمد قراهنای خواهند بود.
زمان برگزاری این مراسم سه شنبه ۲۹ خرداد از ساعت ۱۶ در محل گلزار شهدا، نبش بسیج ۲۹، بنیاد بین المللی امامت است.

شده، این است؛

رفت حاجی به طواف حرم و باز آمد

ما به قربان تو رفتیم و همان جا ماندیم

چنان که می‌بینید شاعر در این بیت، با زبان بازی هنرمندانه‌ای کرده‌است. در مصرع اول کلمات، حرم و حاجی زمینه معنوی لازم را برای قربان به‌عنوان عید مشهور در زمان حج را فراهم کرده است. شاعر با استفاده از همین زمینه معنایی و نیز با بازی کردن با یک اصطلاح رایج در زبان عامیانه، یعنی به قربان کسی رفتن و با استفاده از فعل رفتن و پایان بندی بیت با همان جا ماندیم که برخلاف انتظار

برش

انقلاب اسلامی و تولد مضامین نو

یکی از مهم‌ترین تأثیرات انقلاب اسلامی بر شعر امروز، گسترده‌تر کردن دایره موضوعات و مضمون‌هایی است که در شعر مذهبی و آیینی مورد توجه زیادی نبوده است. یکی دیگر از این تأثیرات، وارد کردن مضمون‌های جدید و نگرش‌های تازه به موضوعات مذهبی و دینی در شعر است. بر این اساس می‌توان حال‌وهوای و روایت حضرت ابراهیم و اسماعیل(ع) را در سروده‌های غلام‌رضا ساگار،

دنبال کرد؛ طلوع عید بزرگ و مبارک اضحی

فروغ وحدت و توحید داده بر دل‌ها

ز خاک پاک مناسرکشد به دامن عرش

نوای زمزمه گرم عاشقان خدا...

ساگار، در سروده دیگری بازهم از عید قربان گفته و سروده است:

دل سفر کن در منا و عید قربان را ببین

چشمه‌های نور و شور آن بیابان را ببین

گوسفند نفس را با تیغ تقوا سر بپر

بای تا سر جان شو و رخسار جانان را ببین

همچنین در بین شاعران انقلابی و معاصر، علیرضا فروزه در وصف عید قربان، از قربانگاه عاشقی تا شب قدر و عید بندگی در پایان ماه مبارک رمضان سیر می‌کند و این‌گونه می‌سراید:

د ف بزئید امشب، بادل من بچرخید

عقل بگو بچرخد، عشق بگو بچرخان

این تب لیله‌القدر یا تب عید اضحی است

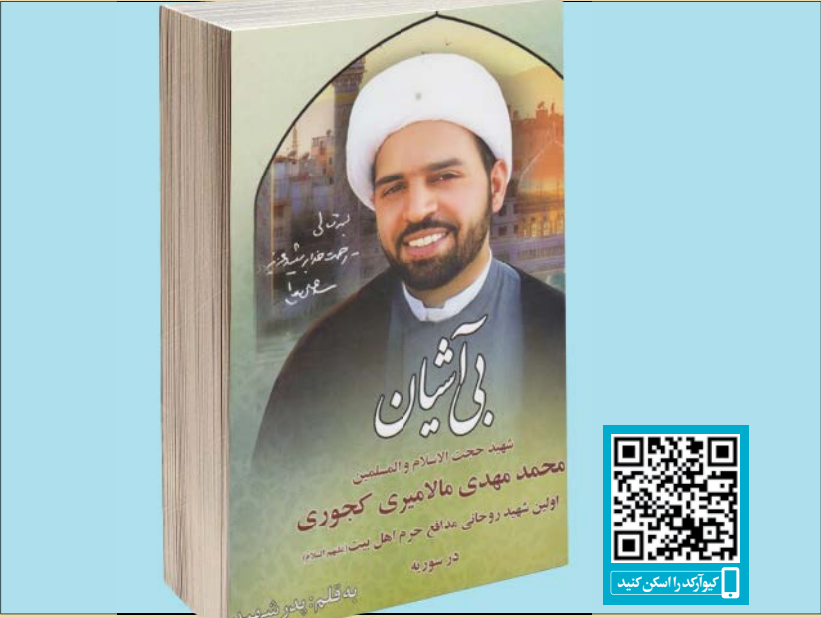
این شب عید فطر است یا شب عید قربان؟

فرهنگ

CULTURE

یکشنبه ۲۷ خرداد ۱۴۰۳ ■ شماره ۶۷۹۰

قاب

روایت یک پدر از پسر شهیدش

کتاب «بی‌آشیان» شرح زندگی نخستین شهید روحانی مدافع حرم است که به قلم حجت‌الاسلام احمد مالا‌میری، پدر این شهید نوشته شده است. این کتاب را انتشارات زمزم هدایت منتشر کرده است.

حجت‌الاسلام احمد مالا‌میری درباره فرزندش گفت که محمد مهدی سال ۱۳۶۴ در قم متولد شد و در سال ۱۳۹۴ در حالی که ۳۰ سال از عمر بابرتش او می‌گذشت، در استان درعای سوریه، مظلومانه به شهادت رسید، ولی پیکرش در آنجا ماند تا پس از شش سال در مرداد ۱۴۰۰، شناسایی و به کشور بازگردانده شد.

نوا

اختتامیه سومین فصل لیگ سرود ایران برگزار می‌شود

امین صافی‌زاده، مدیر مجموعه «شهر سرود» درباره مراسم اختتامیه بزرگ‌ترین رقابت گروه سرودی و نحوه به‌وجود آمدن این مجموعه بیان کرد: تمام هم و غم مجموعه بر آن است که از تمامی گروه‌های سرودی در نقطه به نقطه کشور حمایت و پشتیبانی شود تا بیشتر از گذشته، سرود به جایگاه واقعی خود برسد. وی افزود؛ برای شناخت بیش گروه‌ها و همین‌طور پیشرفت گروه‌های سرودی از دیرباز به فکر راه انداختن یک رقابت سرودی بودیم که در نهایت لیگ سرود نتیجه آن بود. لیگی که تکیه مهمی بر زنده‌خوانی و اجرای زنده و اجرای باتوقی در سطح کشور دارد که در مراحل مختلف در طول یک‌سال برگزار می‌شود.

صافی‌زاده در پایان افزود؛ یکی از زیبایی‌های اختتامیه لیگ این است که مراسم اختتامیه آن هر سال در استان گروه قهرمان برگزار می‌شود و امسال نیز گروه «کریم اهل بیت» از شهر شیراز توانستند قهرمان این دوره شوند و اختتامیه را به شهر خود ببرند.

مراسم اختتامیه سومین فصل لیگ سرود ایران قرار است فردا همزمان با عید سعید قربان در آرامگاه سعدی در شیراز برگزار شود.

موافقت با تشکیل بنیاد بین‌المللی حکیم نظامی

موضوع تشکیل بنیادی به نام حکیم نظامی چندی پیش از سوی وزیر ارشاد مطرح شد و دیروز غلامرضا بصیری، دبیر شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی در تشریح مصوبات جلسه ۴۸۱ این شورا گفت: دو موضوع؛

اساسنامه تأسیس بنیاد بین‌المللی حکیم نظامی و اعطای مجوز رتبه‌بندی محصولات و آثار فرهنگی و هنری به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این جلسه بررسی و با تشکیل آن بنیاد موافقت شد. وی افزود؛ در جلسه شورای معین اقدامات و راهکارهای مختلف برای صیانت از جایگاه حکیم نظامی مطرح شد و در نهایت با اصل تشکیل بنیاد بین‌المللی حکیم نظامی به‌عنوان موسسه غیردولتی زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بدون توسعه ساختاری موافقت شد. اهداف این بنیاد عبارتند از؛ معرفی و بزرگداشت و همچنین گردآوری آثار فرهنگی، ادبی و هنری با موضوعات و مضامین شعر، اندیشه و شخصیت این حکیم و دیگر شاعران، ادیبان و سخنوران برجسته پارسی. همچنین مقرر شد تا اساسنامه آن توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری ستاد فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه با رویکرد فرهنگی اصلاح و تکمیل و به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد شود.

